

EEVA KIVINIEMI &
TAINA PIETIKÄINEN

Joki

KATI BERG
TUTKII

Joki

Eeva Kiviniemi
Taina Pietikäinen

Joki

SAGA Egmont

Joki

Cover image: Midjourney

Copyright ©2020, 2024 Eeva Kiviniemi, Taina Pietikäinen and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727188508

1st POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Tuomakselle, joka nauroi oikeissa kohdissa
Ellalle, joka lainasi kimppakämppänsä kirjaan
Bibille ja Fluffylle, jotka muistuttivat, että elämä kantaa

- Eeva -

Juhalle, Maijalle ja Lassille

- Taina -

1

HÄMÄHÄKKI KÄVELEE NENÄN kaarella ja liikkuu kohti puoliksi avoinna olevaa suuta. Nainen makaa maassa liikahtamatta. Hänen kätensä ja jalkansa on kiinnitetty ketjuilla puiseen viljelylaatikkoon. Asfaltille on levitetty räsymatto, jonka päällä hän lojuu.

Vanhan kivitalokorttelin ikkunoista heijastuvat nousevan auringon ensimmäiset säteet. Sisäpihan yllä taivas kaartuu kalpean vaaleansinisenä. Ensimmäinen lintu aloittaa epäröiden.

Kadulle, koristeellisen rautaportin taakse pysähtyy poliisiauto. Vanha vihreä talo on aivan Turun Puolalanpuiston kupeessa.

”Oliko se tämä osoite, josta ilmoitus tuli?” nuori naispoliisi kysyy.

”Rauhankatu 2”, vanhempi poliisi varmistaa. ”Ilmoittajan mukaan ovikoodi on 1913”.

Nuori poliisi nyökkää.

”Älä Milla jännitä, tule perässä ja katso, miten minä teen. Oikeastaan on hyvä, että tulee nyt harjoittelussa tällainenkin keissi. Et oo tainnut vielä keikalla nähdä kuollutta ihmistä? Näissä hommissa siihen on parasta tottua”, poliisi sanoo rehvakkaasti ja nousee avaamaan portin.

Poliisiauto lipuu hiljaa pihaan. Millaksi kutsuttu poliisi nousee varovasti ulos autosta. Hänen silmänsä osuvat maassa makaavaan naiseen. Ei näkyviä ulkoisia vammoja, ei verta. Uhrissa ei ole mitään erityistä tai kammottavaa.

Silti Milla jähmettyy paikoilleen. Hänen jalkansa eivät suostu liikkumaan, aivonsa ymmärtämään. Uhri on tuttu. Aivan liian tuttu.

”ÄITI!” ääni kirkuu Millan päässä.

Hän kävelee kuin unessa kohti maassa makaavaa naista, mitään ajattelematta silittää varovasti naisen poskea. Kollega kiskoo häntä irti.

”Älä koske ruumiiseen ilman hansikkaita!”

Nainen maassa liikahtaa, avaa silmänsä. Katsoo ympärilleen niin kuin ei heti muistaisi, missä on.

”Milla! Mitä sinä täällä teet? Keskellä yötä?” hän kysyy haukotellen.

Milla ei tiedä, mikä tunne tulee ensin: raivo, helpotus, hämmennys. Hän selittää, miten hätäkeskuksesta tuli ilmoitus, että osoitteessa Rauhankatu 2 makaa nainen, joka on ehkä kuollut.

Milla yrittää pysyä ammattilaisena. Sentään harjoittelujakson ensimmäinen kunnon hälytys ja vanhempi kollega tarkkailee koko ajan. Ja tietenkin äiti pilasi jälleen kaiken. Olemalla elossa.

”Helvetti sentään, mä en tajua, mitä sä touhuat!” Milla huutaa. ”Miksi sä oikein makaat siinä keskellä yötä? Ja noi ketjut,

laatikot... Leikitsä taas jotain ekoterroristia? Ja vielä täällä jossain ihan vieraiden ihmisten pihassa. Toi on kuule niin säälittävää!”

”Heikki Wahlström ja Milla Nikkarinen poliisista, iltaa... tai huomenta. Tunnetko sinä tämä naisen, Milla? Kuka hän on?”

”Se on mun äiti, Kati... siis virallisesti Catarina Berg. Se on taas saanut päähänsä jotain ekohippihihulijuttuja. Mut tää on nyt joku uusi kuvio, että se protestoi mehiläisten joukkotuhoa ja ilmaston lämpenemistä vastaan jossain muualla kuin miekkareissa”, Milla sanoo ja tuijottaa maahan vihaisin silmin.

”Miksi te olette kytkenyt itsenne kiinni? Onko teillä avainta?”

Kati kaivaa avaimen taskustaan ja ojentaa poliisille.

”Se oli varmaan Nyströmin rouva, joka soitti”, hän selittää. ”Halusin istuttaa tähän asfalttipihalle muutamaan laatikkoon yrttejä ja kukkia. Meille tuli siitä iltapäivällä pieni riita.”

Kati tajuaa kuinka hölmöltä selitys kuulostaa, mutta jatkaa silti.

”Arvasin, että hän tulee yöllä ja kippaa kaiken roskalaatikkoon. Ajattelin, että vain kuolleen ruumiini ylitse”, Kati sanoo ja naurahtaa, kun tajuaa vertauksen mauttomuuden. Muita ei tunnu huvittavan.

”Taisin miettiä vähän liikaa Koijärveä, kun leikin näiden ketjujen kanssa. Jossain vaiheessa taisin nukahtaa. On niin lämmin yö... Hei, anteeksi ihan kauheasti, kun aiheutin teille vaivaa. Ei tässä mitään, olen aivan kunnossa. Ja minä kyllä asun tässä talossa. En minä nyt tietenkään toisten pihoille menisi mitään istuttamaan.”

Milla kävelee jo kohti poliisiautoa, mutta kääntyy ja palaa äitinsä luokse.

”Miten niin asut? Etkö sä muista kotiosoitetta?” Milla kysyy epäuskoisena. Onko äidillä kuitenkin ollut joku kohtausta tai onko hän lyönyt päänsä? Pitäisikö hänet viedä ensiapuun varmuuden vuoksi?

”Niin, no. Anteeksi Milla, että en ole ehtinyt soittaa ja kertoa. Muutin tähän taloon pari viikkoa sitten. Sellaiseen kivaan yhteisasumiskämppään. Meillä on tosi mahtava porukka ja oon viihtynyt hirveen hyvin”, Millan äiti rupattelee kuin tilanteessa ei olisi mitään outoa.

Milla katsoo äitiään ja pyörittää päätään. ”Äiti, nyt on yö ja olen täällä työkeikalla. En jaksa tätä nyt yhtään.”

Kati kohauttaa olkapäitään. ”Tottakai. Teidän täytyy jatkaa eteenpäin. Tuu huomenna teelle. Sitten kun oot heränny. Se on toi B-rappu, asunto 38. Portin koodi sulla taitaa ollakin ja pääset sillä myös alaovesta sisään”, Kati sanoo katsellen hajamielisesti avoinna olevaa takorautaporttia.

Milla harppoo autoon ja paiskaa oven kiinni. Kollega istuu autossa ja kirjaa tehtävää järjestelmään.

”Mä laitan tänne nyt vaan, että väärä hälytys, talon oma asukas nukahtanut ulos. Alkoholilla ei ilmeisesti osuutta asiaan. Mut ehkä sun kannattaa katsoo vähän mutsis perään. Eiksommonen voi olla jotain alkavaa dementiaa tai jotain? Eihän se sun uralle mitään hyvää tee, jos meidän partiot joutuu häntä irrottelemaan milloin mistäkin kukkaruukusta.”

Kati Berg kaataa kuumaa vettä teelehtien päälle pieneen pannuun, jonka hän on ostanut vuosia sitten Tukholmasta. Hän siirtää muutaman kahvikupin keittiön pöydältä tiskikoneeseen ja etsii kaapista puhtaita. Hän löytää yhden muumimukin ja toisen, josta on irronnut korva. Saavat kelvata.

Kati pureskelee kynsiään ja miettii, miten hän puhuisi elämänmuutoksestaan Millalle. Hän on lykännyt kertomista tarkoituksella, koska keskustelu ei tule olemaan helppo. Kati tietää, että Millan on vaikeaa, ei vaan mahdotonta ymmärtää, miksi hän on vuokrannut perheen omakotitalon pois ja muuttanut kimppakämppään. Onneksi muita ei ole juuri nyt kotona.

Kati siirtää teepannun neliskulmaiselle keittiönpöydälle. Pannu on yksi harvoista esineistä, joita hän otti mukaan kotoa. Se muistuttaa onnellisista viikoista, jotka hän vietti Tukholmassa penkomassa arkistojäsenin varten.

Rappukäytävästä kuuluu askelten ripeää kopinaa. Hän ehtii ovelle samaan aikaan kuin kello soi.

”Tervetuloa, ihana nähdä”, hän sanoo ja yrittää halata tytärtään.

Milla livahtaa käsien välistä eteiseen. Se on oikeastaan pieni halli, josta aukeaa monta ovea. Yhdellä seinällä on kirjahylly, keskellä lattiaa seisoo pyykinkuivausteline, jossa kuivuu kalsareita ja sukkia. Naulakossa roikkuu farkkutakkeja ja nahkarotseja. Lattialla sikin sokin lojuvissa kengissä on myös miesten kokoja.

”Keiden kanssa sä oikein asut? Onko sulla täällä joku mies? Tietääkö isä?”

Millan ääni kohoo, hän nieleskelee kiukkua. Hän on tyrmistynyt siitä, että äiti on jälleen kerran toiminut näin impulsiivisesti. Toisaalta edellisyön nöyryytys kirvelee vielä kipeästi.

”Ei ole mitään miestä eikä isä tiedä – vielä. Ja minähän olen sitten varmaan jo muuttanut takaisin kotiin, kun hän palaa

Amazonilta. Milla kiltti, tule nyt teelle, niin jutellaan”, Kati maanittelee.

Milla antaa taluttaa itsensä keittiöön, mutta ei istu pöytään, vaan rojahtaa ison ikkunan edessä olevalle punaiselle sohvalle. Hänen katseensa pyyhkii huonetta ja pysähtyy seinälle ripustettuihin, glitterillä suihkutettuihin kirjaimiin ja numeroihin: GT 2018. Hyllylle tekstin alle on aseteltu riviin tyhjiä, täysii ja puolityhjiä ginipulloja.

”Tota... noi on uudenvuodenjuhlista, heillä oli joku gin tonic -teema, en tietenkään ollut silloin vielä tällä. Nämä ovat kuule kaikki tosi fiksua ihmisiä, osa käy töissä, osa opiskelee ja käy töissä. Vuokra tulee halvemmaksi, kun sen jakaa. Ja samalla saa kokea yhteisöllisyyttä.”

”Onks sulla joku viidenkymppin kriisi? Haluutsä bailata ja elää uutta nuoruutta näiden vihervassarityyppien kanssa? Miten ihmeessä sä edes pääsit tänne? Sitäpaitsi sulla on jo koti, kokonainen talo, mikset sä asu siellä?”

Kati kaataa kuppeihin teetä ja selittää Millalle, että hän oli unohtanut mennä TE-toimiston kautta tulleeeseen työhaastatteluun ja saanut karenssin. Omakotitalon kustannukset ovat korkeat ja siellä oli koko ajan kaikenlaista korjattavaa. Kun Kati kuuli, että tuttavan tytär oli saanut tutkimusapurahan ja muuttamassa puoleksi vuodeksi Berliiniin ja että hänen huoneeseensa etsittiin asukasta, hän otti heti yhteyttä. Kati jättää kertomatta, että tuttava oli oikeastaan tarjonnut huonetta Katin lapsille, Millalle tai Mikaelille.

”Olen aina halunnut kokeilla yhteisöasumista ja ajattelin, että toista tilaisuutta ei tule. Ja tämä sopii minulle. Kotona oli 160 neliötä imuroitavaa!” Kati yrittää keventää tunnelmaa.

”Just joo, koska sä muka olet imuroinut yhtäkään neliötä? Tää on niin tätä, sä et osaa ajatella muita kuin itseäsi. Entä minä? Tajuutsä mutsi, että se talo on mun lapsuudenkoti? Kuka mun huoneessa nyt asuu? Joku bileprinsessa vai? Siellä on kaikki mun futispalkinnot. Kuka ylipäättään vuokraa omakotitalon puoleksi vuodeksi?” Milla ihmettelee.

”Sinne muutti perhe, jonka isä on ulkoministeriössä töissä. He tarvitsivat Suomesta kodin ennen kuin uusi komennus alkaa. Ja heillä on kaksi reipasta ratsastusta harrastavaa tyttöä, kyllä he osaavat arvostaa sinun palkintojasi. He maksavat käypää vuokraa, josta saan edes vähän rahaa elämiseen”, Kati perustelee.

Kati kallistaa päätään ja katsoo tytärtään silmiään siristäen.

”Siihen nähden, miten rakas kotitalo tuntuu sinulle olevan, olet kyllä viime aikoina käynyt siellä suhteellisen harvoin. Olin tosi surullinen, kun et tullut edes jouluna, vaikka olimme sopineet niin. Onneksi Mikael sentään tuli, vaikka hän asuu Aarhusissa asti.”

Milla tuijottaa teepannua kiukkuisesti. ”Etkö sä voi muistaa edes sitä, että inhoan teetä. Haluan kahvia, mustaa kahvia. Onko kellään näistä sun poikaystävistä kunnon kahvia?”

Milla availee kaappeja ja löytää murukahvia. Hän napsauttaa vedenkeitTIMEN päälle ja kääntää selkensä äidilleen. Molemmat katsovat sisäpihan ainoaa puuta, jonka viereltä Kati yöllä löytyi.

Kati ei tiedä, miten jatkaa. Miten Milla voi olla noin vihainen ja tyyli? Miksi hän ei ymmärrä, että vanhassa omakotitalossa voi olla välillä aika yksinäistä. Kati viihtyy kämppekavereidensa kanssa, vaikka he ovatkin nuoria. Hänelle ei merkitse mitään se, minkä ikäisiä ihmiset ovat. Nuorten kanssa on innostavaa keskustella ilmastonmuutoksen torjumisesta ja uusista vegeyllisyyksistä.

Milla istuu kahvimukin kanssa pöytään. ”Aivan erityisesti mä vihaan tuota teepannua, koska se muistuttaa mua siitä, että sä et välitä muusta kun siitä vitun kuningatar Kristiinasta!”

”Milla, älä viitsi puhua noin rumasti.”

”Anna mun nyt puhua, sähän halusit keskustella. Et sä oo oikeesti ikinä välittänyt Mikaelista ja musta. Mikaelin pelasti musiikki ja se, että se on niin lahjakas. Bändikavereista tuli sen perhe. Mulla oli onneksi futisporukat. Muuten en kyllä olisi jaksanut.”

Milla huutaa, että olisi halunnut tavallisen äidin, sellaisen, joka laittaa aamuisin ylleen jakkupuvun, lakkaa kynnet ja kihartaa hiukset. Lähtee sitten jonnekin toimistoon kirjoittamaan muistioita ja vastaamaan puhelimeen. Tekee jotain sellaista, mitä normaalit ihmiset tekevät! Mutta ei, äidin piti luuhata kotona virttyneissä verkkareissa, etäinen katse silmissään ja kasa ruotsinkielisiä kirjoja kainalossaan. Koskaan ei siivottu tai laitettu oikeaa ruokaa. Koskaan ei voinut kutsua kavereita kotiin, kun hävetti niin.

”Niin, että älä sä kuule puhu mitään imuroimisesta!”

Kati kuuntelee tyrmistyneenä. Hän oli joutanut ja pitänyt taukoa omista opinnoistaan. Jäänyt lasten kanssa kotiin, kun Pertti teki väitöskirjaa. Hän oli kuvitellut tarjoavansa lapsilleen läheisyyttä ja turvaa.

Hän oli ajatellut tekevänsä gradun ja sitten myöhemmin väitöskirjan lastenhoidon ohessa, olevansa tehokas, pystyvänsä olemaan samaan aikaan sekä äiti että tutkija. Kati miettii apeana, että ilmeisesti hän epäonnistui molemmissa, petti sekä lapsensa että kuningatar Kristiinan. Eihän tutkimuksen tekeminen onnistunut kunnolla. Kaikkeen meni liikaa aikaa eikä kukaan

halunnut enää rahoittaa hänen väitöskirjaansa. Mutta ei hän ollut tajunnut, kuinka huono äitikin oli ollut.

Kati yrittää vielä.

”Etkö muista, Milla, kuinka hauskaa meillä oli? Rakennettiin majoja keskelle olohuonetta ja paistettiin lettuja päivälliseksi. Lähdettiin museoon viettämään sadepäivää ja ajettiin kolmosen bussilla rinkiä. Kikatettiin sokerihumalassa liiasta karkinsyönnistä, katsottiin vanhoja lännkkäreitä telkkarista ja unohdettiin että Mikaelilla oli matikan koe seuraavana päivänä.”

”Niin juuri! Se ei ole normaalia! Koti oli majarakennelmien jäljiltä viikkokausia sekaisin. Lapsille pitää syöttää perunaa ja kastiketta eikä lettuja. Museoonkin mentiin vain siksi, että siellä oli sinä keväänä Kristiinan kalsarit esillä. Eikä Mikaelia naurattanut, kun kokeesta tuli 5- ja opettaja taivasteli sitä luokan edessä suureen ääneen.”

”Se oli äärimmäisen kaunis pitsikoristeinen alushame, ei kalsarit”, Kati oikaisee automaattisesti. Sitten tulevat kyyneleet.

”Olen aina rakastanut teitä enemmän kuin mitään muuta maailmassa. Minua surettaa se, että en ymmärtänyt sinun kaivanneen aivan jotain muuta kuin mitä minä olen teille tarjonnut. En nähnyt sitä kuinka erityinen lapsi sinä olit. Minun olisi pitänyt ponnistella enemmän, että olisin osannut sovittaa meidän kulmamme yhteen.”

Kati pyyhkii silmiään ja on hetken hiljaa.

”Mutta koskaan en tule pyytämään anteeksi sitä, kuka minä olen. Minä en ole jakkupukuäiti, joka osaa meikata silmät liikennevaloissa. Minä en ole kotihengetär, joka pyöräyttää kanelipullat aamukahville. Minä en osaa olla muuta kuin olen. Toivon että se vielä joskus riittää sinulle.”

Milla iskee kahvikupin pöytään ja lähtee.

Millan käynnin jälkeisenä yönä Kati nukkuu huonosti. Hän pyörii muutaman tunnin vuoteessaan, mutta luovuttaa sitten. Aamupalakaan ei maistu, joten Kati lähtee kävelylle Aurajoen rantaan. Siellä, suurten puiden alla, kivisessä uomassaan virtaavan veden äärellä hän lopulta aina rauhoittuu.

Kati haluaa paria puuta, jotka ottavat hänet vastaan majesteettisen rauhallisina. Kohta niiden ympärille kiedottaisiin neuletägejä, taidokkaita virkattuja käsitöitä, joissa on erilaisia hahmoja, värejä ja kuvioita. Viime kesänä Katin lempitägi oli unisieppareista muodostettu verkko, joka oli ripustettu lehmuksen oksaan.

Kuinka mahtava idea onkaan tehdä puista hetkeksi taideteosten osia ja antaa niiden sitten taas jatkaa ikiaikaista olemistaan. On niin upeaa asua juuri Turussa, kaupungissa, jossa taideteoksiin ja performansseihin voi törmätä aivan tavallisen kävelyretken aikana, Kati ajattelee ja tuntee lämmintä ylpeyttä kotikaupunkiaan kohtaan.

Kati jää katsomaan vanhaa kirjastoa. Hän miettii Milla. Milloin tytär muuttui noin katkeraksi? Mitä hänen olisi pitänyt tehdä toisin?

Kati muistelee, miten he olivat käyneet yhdessä kirjaston lastenosastolla. Ihan pienenä taaperona Milla oli rakastanut kirjoja, he olivat kantaneet niitä kotiin valtavia kassillisia, levittäneet saaliinsa olohuoneen lattialle ja katselleet kirjojen värikkäitä kuvia yhdessä. Kati luki ääneen, Milla ei antanut hänen lopettaa. ”Lisää, lisää!” hän huusi, kun Kati yritti laskea kirjan pois.

Kun Milla oppi lukemaan itse, eivät kirjat enää kiinnostaneetkaan. Kati olisi mielellään lukenut vielä silloinkin,

mutta Milla ajoi hänet pois. ”Iltasadut on lapsellisia, en mä välitä kuunnella mitään tylsiä jaarituksia”, Milla totesi napakasti ja sulki huoneensa oven hänen nenänsä edestä.

Ei Milla tosin itsekään lukenut. Ei hänellä ollut aikaa eikä haluakaan pysyä niin pitkään paikoillaan. Hän halusi mennä, liikkua ja harrastaa. Alakoulussa se oli jalkapalloa. Kati voihkaisee ääneen ajatellessaan sitä aikaa. Ne ainaiset buffettivuorot ja mokkapalapellilliset! Vihaisen tyttären huutoa ja raivoa, kun hän oli jälleen unohtanut oman vuoronsa. ”Eikö sulla ole kalenteria? Etkö sä osaa kirjoittaa? Laita vaikka punainen ruksi!”

Joukkuekavereiden äidit olivat sanoneet nauraen, että olisivatkin olleet hämmästyneitä, jos Millan äiti olisi muistanut tulla kentälle leivonnaisten kanssa.

Pertti oli välillä joutunut kimppakyytien autonkuljettajaksi. Kati voi vain kuvitella, kuinka sääliäältä hänen on täytynyt näyttää seisoskellessaan avuttomana kentän reunalla. Pertti ei tiennyt, milloin piti taputtaa. Hän ei edes ymmärtänyt mitä paikkaa Milla pelasi. Muita vanhempia kiinnosti peli, taktiikka ja voittaminen. Perttiä kiinnostivat vain Amazonin hyönteiset.

Silloinko Milla jäi yksin, Kati miettii. Alitajunnassa kaihertanut ajatus nousee pintaan. En ehkä sittenkään ollut niin hyvä äiti kuin kuvittelin. Hän muistaa sen juovuttavan tunteen, kun asiakirjalähteistä paljastui kiinnostava tiedonmuru, kun kirjaston tietokantoja kaivamalla löytyi uusi lukematon artikkeli. Kun aivoissa kiehui ja kipinöi – kun hän pääsi sisälle Kristiinan elämään.

Se vimma, millä piti päästä kirjoittamaan! Kyllä hän muistaa, että silloin lasten jalkapallo-ottelut, matematiikan kokeet ja vanhempainillat tuntuivat pikkuseikoilta. Ainahan oli tulossa

Joki aloittaa tunnelmallisen dekkarisarjan historiantutkija Kati Bergin rikostutkimuksista.

Turun kesä on kauneimmillaan. Keski-ikäinen historiantutkija Kati Berg vaihtaa omakotitaloelämän kimppekämppään ja etsii uutta alkua työllisyyskurssilta. Kutkuttavaa elämänvaihetta rikkoo kuitenkin joukko outoja tapauksia. Kati nimittäin huomaa, että Aurajoen rannassa on tapahtunut useampia erikoisia läheltä piti -tilanteita.

Poliisiksi opiskeleva tytär Milla ei usko äitiään, mutta kun Aurajoesta nostetaan tunnettu tubettaja, Milla alkaa nähdä Katin puheissa perää. Jokirannan maisemat alkavat yhtäkkiä kuiskia vaaraa.

“Kiviniemi ja Pietikäinen onnistuvat lataamaan dekkariinsa samaan aikaan sekä leppoisan että hyytävän tunnelman.”
– Kirsin kirjanurkka

Eeva Kiviniemi on turkulainen kirjailija ja toimittaja.
Taina Pietikäinen on arkeologi ja merkonomi. Molemmilla kirjailijoilla on kokemusta viestintätehtävistä ja mieltymys Aurajoen rantoihin.